

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 6. Veniebat Christus in fiscella scirpea, & patriæ suæ se manifestat maiori beneficio quàm cæteris omnibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

bus erectum, signum est honoris atque reverentia. Sic stant certam Domino suo famuli, ut illi Salomons: *Qui stant coram te semp̄ er.* Similiter viri iusti stant in oratione coram Domino: *Qui stans in domo Domini.* Idcirco stamus erecti, cum S. legitur Evangelium. Nota Christi respectum ad Scripturam, quia quo tempore illum habet in manibus, ac legit, illat erectus. Hinc elicit D. Chryl. circa finem reverentiam, quam debemus factis codicibus; maxime vero S. Evangelis, & quod reverentia sint à nobis contingenda, quando illa tractamus, vel nobis exhibentur, ut super illa prælemus iuramentum. Et illius temporis refert consuetudinem, quod qui codices illos sacros contingeret, prius manus ablueret, & cum timore ac tremore manus illis applicabat: *Si Evangelium quidem carpere oportet, manus abluens, & cum multa reverentia & religione timent, & timens accipit.* Attendite, inquit, qui iuratis super S. Evangelia, qua sunt illa verbis dispositione in manus accipienda. Deinde sedit ut Dei verbum prædicaret, quo significaret se datã operã, ac fœdulo sacre scripturæ mysteria velle docere Nazarenos: quia, ut sentit D. Aug. sedere ad negotium aliquod agendum, in sacris litteris indicat, se totum illi applicare, nervos omnes intendere, & de proposito adlaberare: Sic ait David, quod Deum oraturus sedit coram Domino: *Ingressus David sedit coram Domino.* Ne reprehendas, inquit, ut inreverentiam, sed diligentiam & attentionem, quã cum Deo agere nitentur, admirare.

Aliud licet ego detegam in his Christi ceremonis mysterium, quod librum sumpserit, & quod in eo stans legerit, ac deum sedem prædicaturus: quia si attentius inspicias quod Sancti referunt Evangelistæ, non invenies quod aliã Christus hos ritus observaverit, nec quod librum sumpserit, ex eo concionis suæ fundamentum themaque præscripturus. Aduerunt Evangelistæ quod Christus diuerso modo prædicarit à Pharisæis & legis Doctõibus: *Docebat non sicut Scriba & Pharisæi, sed tanquam potestatem habens.* Declarant hoc D. Hier. D. Chrylost. a. D. Thom. & omnia comprehendit Abulens. c. in hoc fuisse discrimen, quod Pharisæi & legis Doctores prædicarent quasi repetitores, Deique ministri, quocirca ad prædicandum, primo sumere debent Dei verba factis mandata litteris, illa legere, & concionis quasi supponere fundamentum. Christus autem prædicabat ut auctor eius doctrine, quam proponebat, vnde necesse non

erat ei thema sibi præfigere, seu aliud fundamentum, nec cogebatur se scri, tris alligare, nec alicui alitri, quam sibi ipsius verbo, prout conuentionari solebat, non dicendũ sic in ceteri prædicatores: *Hac dicit Dominus.* hoc eo scriptum loco legimus, sed *Ego dico vobis,* & hoc modo prædicabat in Synagogis. *Scribe* (dicit D. Hieron.) *docebant populos, quia scripta sunt in Moyse, & prophetis. I. sibi vero, quasi Deus & Dominus ipsius Moyse, pro liberta & voluntatis sue. vellea que minus videbantur, addebat in lege, vel commutans, prædicabat in populo, &c. Quasi Dominus loquebatur* (inquit D. Thom.) *et sicut legislator. Scriba & Pharisæi textus S. erant expoliteres, vnde illum supponere debebant: Christus autem sumptus e at Magister, cuius verba textum faciebant, vnde nec aliam debebat supponere. Hoc indicabat quando prædicaturus sedit, nec erectus, stetit. Ita fecit in hoc sermone famosissimo montis: Cum sedisset aperiens os suum docebat eos. Et Mat. 23. alijs occasionebus: Sedens docebat iudæos, inquit Luc. 4. quod erat loqui quasi Dominus & auctor doctrinæ quam prædicabat. At in patria sua ea noluit uti auctoritate, sed cum summa reverentia ac humilitate, sicut ceteri, se prædicationi accingit primo legit stans S. Scripturam, ne ciuibus scandali daret occasionem: quia teste Evangelista, quam primum viderunt, quod librum peteret, omnes ilico fixa eum oculorum acie contuebantur, quid rerum ageret, contemplaturi: *Omnium oculi in Synagoga erant intendentes in eum.* Et si Dominus propria sibi ac diuina prædicaret auctoritate, statim ex eo sibi sumerent occasionem scandali, cum ipsi hoc maximam iudicarent audaciam: ut statim videbimus. Vult hoc illorum Dominus præuenire scandalum, & ad prædicandum communem omnibus modum sedari, quem reliqui in prædicando obseruabant.*

§. 6. Veniebat Christus in fislilla scirpea, & patria sua se manifestabat maiori beneficio quam ceteris omnibus.

Aperuit Christus librum, & evoluit illum, erat quippe radiò obvolutus, & ut nosse loquamur modò, *revoluit librum*, donec occurreret propheta maxime hominibus consolationis, qualem non tantum in propheta Isaia, sed in omnibus prophetis, imò & in tota S. Scriptura non reperimus. Codicẽ Isaia vatis accipienti satis multa

Loeo cit.
D. Hier.
In c. 7.
Mat. To. 34

D. Tho.
Et Mat. 23.
Luc. 4. 3.

16. 52

multa poterant themata occurrere. In exordio ad prima verba, non vterius revolendo, occurrebant illa, quibus ut prologus inleat librum, rebellious populum redarguens: *Audite caeli, & auribus percipite terra, quoniam Dominus locutus est.*

I. *Ut Christus haec verba potius quam alia assumpserit.* *Isa. 1. 2.* *Filius enutritus, & exaltatus, ipsi autem spreverunt me. Cognovit, &c.* Si paulo propredere vterius, scripta erant illa, quae maxime tali conveniebant auditorio: *Audite verbum Domini Principes Sodomorum, percipite auribus verba Dei vestri, populus Gomorrhae.* Thema funere poterat comminantiun, quo lapsus timore percellerat prophetia seditionis, & eodem libro continetur. At tamen illa praeterit, sed tempore congruum locum quaerit maioris consolationis, & totius S. Scripturae verba ceteris gratiora quae scripta legebantur: *Spiritus Domini super me: propter quod unxit me, Evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, praedicare captivis remissionem, & caecis visum, amittere contractos in remissionem, praedicare annum Domini acceptum, & diem retributionis.* Maximi sunt haec verba ponderis, quae continent, quae promittunt, quidquid boni mundo Christus erat allaturus, quod erat infinitum, unde non factis expendere possunt viri sancti beneficia, quae his assignantur.

Indubitante credo, quod Dominus hic de industria tempore Iliae verba illa composuerit, & in ore posuerit Iliae, ut vehemens ipse hac occasione in patriam suam, illa proferret, sicut realiter protulit, nec alio loco ea illum dixisse reperimus. En tibi concionis eius exordium. q. d. O concives mei, dilecti, charissimi amici, patria mea amantissima, num hanc auribus vestris percipistis prophetiam? Vobis igitur rotum facio, quod haec hodie coram oculis vestris impleatur, & medius vestrum sedeo, ut hac in civitate perficiam, operetque quidquid hoc vaticinio continetur: *Capit dicere ad illos: quia hodie impleta est haec propheta in auribus vestris.* Ecce quam acceptum principium quam pacificum exordium captandae benevolentiae, atque attentioni aptissimum: *Capit dicere.* Scitote patriae mei, quod ego ille sum, hic me habeatis, ut vobis haec bona omnia conferam: q. d. id quod per eundem Iliam dixerat: *Quia ego ipse qui loquebar, ecce adsum.*

II. *Moyles* *Isa. 52. 6.* *Exo. 24.* *Omnes allegoriam admirantur, quam expendit Rupertus in vita Moyse: Illam adhuc tenellum ac vagientem pater fiscella seip excludit bitumine & pice illata, ne villo modo aqua subintraret: Fiscella scirpea limam bitumine & pice. Hinc puerum includit, qui sic captivus decursu fluvii rapiebatur deorsum, donec fiscellam advertens*

Principissa filia Pharaonis mandans de fluvio eripi, coram se aperiri, puerum invenit formam venustissimum, decore gemmeum, sicut hic Dux liberator populi sui de Aegyptiaca sermitus. Quod opus erat Deo ut ambagibus, tanto conari studio, quo Moyles ab interitu servaretur incolomis? Altum mysterium. Scripsi illi materia erant ex qua papyrus scribendo parabatur, unde & vocabatur *Papyrus* ut probat Rupertus ex versibus Lytani, atque ex ipsiis siebant schapha, nanes, lembi, quae pice & bitumine imita periculosa cabant: & ita vates Ilia's naves vocat: *Vasa papyri.* Notat hic Spiritus S. profundum Sacramentum. Eternus Pater volens filium suum mittere in hunc mundum, & quod iam a mundi principio per decursum veniret temporis, quasi per aquarum decursum, illum fiscella includit scirpeae, hoc est, S. Scripturae. Quantum sapio illum aptius dari poterat S. Scripturae symbolum, quam hoc, nec desinit, quo iustis quid illa sit, declarat. Fiscella scirpea nitro contexta artificio, pice & bitumine diligenter illata, qua constructus supremus ille Moyles decoluit. Quam industrie contexta est haec fiscella variis sistris sententis, historijs, prophetijs, ut opus manuum Spiritus sancti? Quis consensus, quae unio ad alterum convenientia: ut velut texti, & combinati scripti filioque traieci se mutuo complectantur? His inclutus, his absconditus inclutus Dei filius descendit: *Vnus legis Christus,* inquit Apostolus. Et A. 8. 14. postolorum Princeps, S. Petrus hoc ipsum prima sua concione declaravit: *Hinc omnes prophetae & apostolorum perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen eius, omnes qui credunt in eum.*

Ad amulim enucleat D. Augustin haec Davidis verba, quae quasi aenigma proponit: *Nam quid Sion dicit: homo & homo natus est in ea, & ipse fundavit eam altissimus.* Praetert impossibilitatem, dicere de Sion quod homo qui nascatur in illa, illum fundaverit. Noun vites fidemque superat quod in ea nascatur domo camentaria, quam ipse construxit: Si in ea nascatur, quando iam nascatur, esse debet aedificata. Si ipse illum aedificaverit, nondum ipse nascente erat aedificata. Voluit, respondet D. August. indicare quod ille, qui in Bethleem nascatur, vel et conceptus in Nazareth, iam erat, & esse habebat, antequam ibidem conciperetur: & sic se res Deus habet, quod fuerit conceptus secundum humanitatem, & esse habebat secundum Divinitatem. David quis hoc declarabit mysterium? Vbi verum illum praclarum inveniam? Sacris venit Scripturis inclutus & absconditus: *Dominus narrabit*

vult in scripturis populorum, & Principum. Quod humanus de mysterio capere non potuit intellectus, Deus sacris includit scripturis, quæ sunt scripta publica, cunctis patita, secuta ac industria. Illis diuinus hic Moyses venit absconditus. Hæc est sententia D. Basilij. a. D. Athanasij. b. D. Cyrilli. c. D. Chrystost. d. voluisse Christum decore ludæos, die illo solemnem cum illis habitare disputationis de diuina sua persona, quam accurate narrat D. Ioannes, quia volens illis quis esset manifestare ipse s. ad s. litteras remisit: *Scripturam* : quia vos putatis in istis vitam æternam habere, & ille sunt quæ testimonium perhibent de me. His verno conclusus, fidei scellam hæc aperite, & vas pyrrionis pice linitum, oculis vestris absconditum, referate : his ad sum inuolutum & sub littera mortua conclusus. *Scrutamini.*

Non vobis sufficit, attendere superficialiter, pice & bitumine compactam, obsecratam litteram, scrutamini quid intus sub hæc littera recedat, & me ipsum inuenietis. Hanc beatam sortem aperienti estiam, aut fidei scellam singulariter Christus patriæ scæ referauit, quam Pharaonis Regis filia præsignabat, quare coram illis fidei scellam hodie distulit, & ait. Contuemini, quod ego ille sum huc inclusus prophetiæ : quia si sola huius vaticinij verba vsque modo ad aures vestras accesserant, nunc coram oculis vestris habetis quod illis absconditur. Ecce ego, quem præsentem inueniemini, qui vos omnigenis impleat beneficiis : ea namque intentione delatandi.

Se gessit Christus cum patria sua, velut mercator opulentissimus qui reuertitur cum nauis longinquis ex regionibus, milleis opibus referta, aulis, sericis, linteis, saccharo, lignis medicis quibuslibet infirmitatibus premissis, qui priusquam ad portum, quo tendit, appellat, ut omnes ibidem suas proferat merces, maiora explodit bellica tormenta, quæ per cuncta resonent litonata, ut à longe ea ciues audiendo, qui in portu morantur, se paratos sistant tantis bonis recipiendis. Hoc egiit modo distulimus ille mercator, qui venit grauidâ nauis illa cœlesti, humanitate sua sanctissima, pretiosissimis totius cœli meritis ut appellati in Nazareth, ibique nauem exponat, si tanquam reddat ciuitatem opibus præcellentissimam. Ad hoc facta fuerunt celeberrima ista miracula, quæ prius circumquaque efficiebat, quæ fortius longè quàm tormenta maiora resonarent, ut audito eorum in patria tonitru se illum recipiendo præparent. Hodie Nazaret appulsus est. Quasi nauis infirmitatis, seipsum proponit, & quis sit, declarat, quod scilicet nauis sit ab ætate Patris Hieron. *Basij. de Lazaro. l. m. ll.*

tre missa ex indiis cœlestibus, prospero vento, statumque diuino spiritus s. ut in ea, quidquid boni continet Deus, aut ipsi possent optare, exponat: *Spiritus Domini super me, propter quod unxit me, &c. Hodie impleta est hæc propheta in auribus vestris.* q. d. Ecce ego charissimi municipes: Ecce ego, patria mea dilectissima, modo me vobis sisto præsentem, me habetis, ut in vobis simul iunctis agam, quidquid in alijs partibus vobis ac regionibus sum operatus. Num censens Christum optimi filij, respectu patriæ ac ciuitatis, & fidelis compatriotæ respectu conciuum, obligationi satisfecisse? An plura poterant ab eo postulare facienda? Num aliquid maius debuit patriæ? Nihil amplius cum Abraham fecit (asserit D. Chrystost.) licet talis esset, cui præclarissima præstare beneficia, cuius ingressus est hospitium, sub trium Angelorum persona, in eo recubuit, comedit, vtilitatem eius redderet nobilissimam, si illum pro munere suo reciperet fidei vna, sicut & in vetrate Dominum suscepit quo se tantis beneficiis, dōrisque emittentibus recipiendis, quæ Deus illi concecit, præparauit, quibus domum eius claro stemmate donauit, totoque reddidit splendidißimam vniuerso. Concludamus igitur, quod nescimus Christus patriæ ciuibusque defuerit, quoniam plus iusto ciuibus fuerit liberalis.

§. 7. Sui Christum offenderunt patriam, eius familiam, ut pauperem deficientes: quod in mundo est frequentissimum.

Modo considerate, quàm magno opere illi Christo defuerint. Quando namque Christus in medio illorum sedit, seque illis adeo, blandum, mitem, largum, paratum, & omnibus modis dispositum obtulit, ut pro patria, pro ciuibus quidquid optare possent, ageret, quid illi? Quàm primam viderant, quod litrum sumeret, se lectiori accingeret, os aperiret conuersioni, conuersi omnes velut attentos oculos in eum tanta coniecit attentione quasi bouem viderent per aëra volantem, colla, & brachia versus illum extendunt, antes arripunt apertas, quid diciturus esset, auditori: *Et omnium oculi in synagoga erant intenti in eum.* Tantaque Christus in ijs quæ gessit, dixitque, gratia, ac decore præfulsit, ut eorum corda percelleret, ac iudicarent quid esse cœlestis, & supereminens, promde sic dicere coeperunt: *Et omnes testimonium reddebant illi, & mirabantur in verbis gratiæ.*

Ho. 2. in 1. ad Thim. ad finem.

19

